

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/116/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2718200584
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2718200584.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Daniela Ilavského a sudcov JUDr. Kataríny Slováčekovej a Mgr. Jozefa Mačeja, v právnej veci žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., IČO: 47 967 692, adresa sídla Bratislava, Vajnorská 100/A, proti žalovanej: A. M., nar. X.X.XXXX, adresa trvalého pobytu I., M. E. XX, o 6.931,49 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 18. júna 2019 č.k. 2Csp/44/2018-126 takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa vo výroku II. a v závislých výrokoch III. a IV. **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Rozsudkom súd prvej inštancie žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6.931,49 eur, dlžné úroky a úroky z omeškania z istiny vo výške 2.279,51 eur, úrok z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 6.931,49 eur od 1.4.2018 do zaplatenia, a to všetko v mesačných splátkach vo výške 200 eur, splatných vždy k poslednému dňu v mesiaci počnúc právoplatnosťou rozsudku, pod následkom straty výhody splátok pri nezaplatení jednej z nich (výrok I.), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II).

1.2.1 Z vykonaného dokazovania mal za dokázané, že:

Na základe Zmluvy o úvere zo dňa 1.8.2013 (ďalej len „Zmluva“) právny predchodca žalobcu (Poštová banka, a.s.) poskytol žalovanej úver vo výške 7.000 eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v pravidelných mesačných splátkach vo výške 127,27 eur, vždy 25. dňa v mesiaci. Prvá splátka mala byť podľa Zmluvy splatná dňa 25.9.2013 a dátum konečnej splatnosti úveru bol stanovený na deň 25.8.2023. Žalovaná nesplácala poskytnutý úver riadne a včas, preto žalobca dňa 16.7.2015 vyhlásil predčasnú splatnosť úveru, a to v lehote 10 dní od doručenia výzvy. Dlžná suma pozostávala z dlžnej istiny 6.931,49 eur, úroku vo výške 1.412,42 eur, poplatku za upomienku 49,61 eur a poplatku za poistné vo výške 1,98 eur.

1.2.2 Žalovaná na vrátenie úveru uhradila sumu 1.088,07 eur, z ktorých žalobca zaúčtoval na poplatky sumu vo výške 173,66 eur, na úroky sumu 845,90 eur a na istinu sumu vo výške 68,51 eur.

1.2.3 Zmluvou o postúpení pohľadávok z 20.12.2018 postúpil pôvodný žalobca Poštová banka, a.s. svoju pohľadávku zo Zmluvy na žalobcu.

1.2.4 Žalovaná sa k žalobe nevyjadrila, na pojednávanie sa bez predchádzajúceho ospravedlnenia nedostavila.

1.3 Vec právne posúdil ako nárok veriteľa na vrátenie poskytnutého spotrebiteľského úveru podľa § 497, § 499 a § 502 ods. 1 a 2 Ob.z. (zákon č. 514/2003 Z.z. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov), § 1 ods. 2, § 2 ods. 2, písm. a) až písm. d), § 9 a § 11 ods. 1 a 2 ZoSÚ2010 (zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy), § 52 ods. 1 až ods. 4, O.z. (zákon číslo 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov) a nárok veriteľa na zaplatenie úroku z omeškania z peňažného dlhu podľa § 517 ods. 2 O.z. a § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. a dospel k záveru, že nároky uplatnené žalobcom sú dôvodné len v rozsahu o zaplatenie sumy 6.931,49 eur (ako rozdiel medzi istinou 7.000 eur a úhradou započítanou na zaplatenie istinu 68,51 eur), spolu s úrokom a úrokom z omeškania vo výške 2.279,51 (ako rozdiel celkovej sumy dlžných úrokov 3.125,44 eur a úhradou započítanou na úroky vo výške 845,90 eur) ako aj 5,05% ročným úrokom z omeškania počítaným z istiny od 1.4.2018 do zaplatenia, v ktorom rozsahu žalobe vyhovel a v ostatnej časti (o zaplatenie zmluvného úroku vo výške 15,90% ročne zo sumy 6.931,49 eur od 16.7.2015 do zaplatenia) žalobu pre jej nedôvodnosť zamietol.

1.4 Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že Zmluva o úvere z 1.8.2013 je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, nakoľko žalobca konal v rámci predmetu svojej obchodnej, resp. inej podnikateľskej činnosti ako dodávateľ v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom žalovaná mala v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka postavenie spotrebiteľa, nakoľko pri uzatváraní a plnení predmetnej Zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a z uvedeného dôvodu je na daný vzťah potrebné aplikovať všetky ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Zároveň súd Zmluvu posúdil podľa príslušných ustanovení zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

1.5 Po preskúmaní Zmluvy súd dospel k záveru, že obsahuje všetky podstatné náležitosti vyžadované zákonom č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinným v čase jej uzavretia. Nakoľko si žalovaná svoje povinnosti zo Zmluvy riadne neplnila, je povinná zaplatiť žalobcovi dlžnú sumu 6.931,49 eur ako rozdiel medzi poskytnutým úverom a sumou započítanou na istinu, na náhradu ktorej sumy súd žalovanú výrokom I. napadnutého rozsudku zaviazal. Zároveň súd priznal žalobcovi nárok na zaplatenie bežných úrokov z úveru za obdobie od 2.8.2013 do 16.7.2015, t.j. do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, ktoré podľa žalobcom predloženého výpočtu predstavujú sumu 2.158,56 eur. Súd priznal žalobcovi aj zákonný úrok z omeškania za čas od 26.9.2013 do 31.3.2018 v sume 948,47 eur. Celkom tak žalovaná žalobcovi dlhovala na úrokoch sumu 3.125,44 eur, žalobca si však na úroky a úroky z omeškania zaúčtoval úhradu žalovanej v sume 845,90 eur, preto je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi úroky zo Zmluvy a úroky z omeškania celkom v sume 2.279,51 eur (ako rozdiel medzi celkovou sumou dlžných úrokov 3.125,44 eur a žalobcom započítanou sumou na úroky vo výške 845,90 eur), ktorých výšku súd žalobcovi priznal. Popri istine súd priznal žalobcovi aj nárok na zaplatenie 5,05% ročného úroku z omeškania z istiny od 1.4.2018 do zaplatenia.

1.6 V súlade s ustanovením § 232 ods. 4 C.s.p. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť priznanú sumu v mesačných splátkach po 200 eur s tým, že nezaplatením čo aj len jednej splátky sa stáva zročným celý dlh, a to s poukazom na súhlas žalobcu so zaplatením dlžnej sumy v splátkach.

1.7 V časti o zaplatenie zmluvného úroku vo výške 15,90% ročne zo sumy istiny 6.931,49 eur od 16.7.2015 do zaplatenia súd žalobu zamietol z dôvodu, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu, ako to vyplýva z konštantnej judikatúry vyšších súdov (viď rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 24Co/118/2017 zo dňa 27.6.2018). Súd poukazuje okrem iného na uznesenie Najvyššieho súdu SR č.k. 4Obo 143/1998, ako aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR č.k. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.9.2012, v zmysle ktorých dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, pričom od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania. Vyslovený záver je logický, nakoľko v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru a jednak aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi zmluvy. Súd dodáva, že úroky z úveru sledujú dohodnutú dobu poskytnutia finančných prostriedkov, ktorej koniec završuje splatnosť úveru, pričom zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má veriteľ právo splatnosť skrátiť. Niet zákonného pravidla, podľa ktorého by mal dlžník povinnosť zo zákona platiť po splatnosti úveru úroky popri úrokoch z omeškania. Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, nie je dôvod ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom.

1.8 O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol tak, že žalobcovi v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu jeho čistého úspechu, t.j. v rozsahu 51,02 % (úspech žalobcu 75,51% - neúspech 24,49%), pričom o výške náhrady trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 C.s.p.) súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (výroky III. a IV).

2.1 Takýto rozsudok napadol v zamietajúcej časti žaloby a v časti rozhodnutia o trovách konania (výrok II. a III. rozsudku) riadnym a včasným odvolaním len žalobca s návrhom na zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne jeho zmenu vyhovením žalobe aj v zamietajúcej časti, vniac súd prvej inštancie, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, pretože nie je zrejmé z akého právneho predpisu súd vychádzal, keď uzavrel, že po vyhlásení predčasnej splatnosti žalobca nemá nárok na dohodnuté zmluvné úroky.

2.2 Na odôvodnenie svojho odvolania ďalej poukázal na ust. § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, z ktorého výkladom a contrario vyplýva, že veriteľ má právo aj po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru pre platobnú disciplínu dlžníka nárok požadovať zmluvný úrok z omeškania. Zmluvný úrok je akcesorickým plnením, ktoré je nevyhnutne spojené s istinou úveru, s poskytnutím úveru bol teda späť aj nárok žalobcu na zmluvný úrok.

2.3 Rovnako z ust. § 503 ods. 3 Obch. zák. je zrejmé, že žalobca ako veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. Úroky z úveru sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy predstavujú cenu úveru. Dlžník je povinný platiť úroky z úveru od okamihu reálneho poskytnutia peňazí do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Na povinnosť platiť úroky z úveru nemá vplyv ani zosplatenie úveru, pretože táto povinnosť trvá až do reálneho vrátenia poskytnutého úveru.

2.4 Povinnosť platiť úroky z úveru aj po vyhlásení predčasnej splatnosti vyplýva aj z bodu 6.4 Obchodných podmienok k Zmluve.

2.5 Právny výklad prezentovaný v rozhodnutí súdu prvej inštancie de facto zlegalizoval zvýhodnenie neplatiacich dlžníkov oproti riadne platiacim klientom. Rozhodnutie súdu prvej inštancie presahuje rámec samotného znenia zákona a násilne samotný zákon a úmysel zákonodarcu vykladá tak, aby bol zvýhodnený dlžník - spotrebiteľ, čo spôsobuje značne nerovnovážne postavenie veriteľa nad rámec ochrany spotrebiteľa.

2.6 Vzhľadom na to, že k vráteniu celej poskytnutej sumy úveru doposiaľ nedošlo, nedošlo ani k zániku záväzku žalovanej, v zmysle ktorého je povinná aj naďalej platiť zmluvne dohodnuté úroky. Dohodnuté úroky predstavujú odmenu za poskytnuté peňažné prostriedky, naproti tomu úroky z omeškania predstavujú sankciu za porušenie povinnosti - nesplnenie zmluvných podmienok. Ide tu o úplne odlišné plnenie, na základe iného dôvodu, preto obidva úroky môže veriteľ požadovať popri sebe, a to bez ohľadu na to, či ide o občianskoprávny vzťah. Zosplatením úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu, ale dochádza k zmene v obsahu záväzku. Žalobca odvoláciu argumentáciu podporuje rozhodnutiami všeobecných súdov, napr. rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Co/13/2018 zo dňa 16.8.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/22/2018 zo dňa 28.6.2018, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co/1/2018 z 25.1.2018.

3. Žalovaná odvolacie námietky nepodala a k odvolaniu žalobcu sa nevyjadřila.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťal (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 365 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. a/ f/ a h/ C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 C.s.p.) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 C.s.p.), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 C.s.p.), postupom bez

nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 C.s.p.), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, keďže napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v tejto odvolaní napadnutej zamietajúcej časti rozhodnutia vo veci samej vecne správny. Rozsudok odvolacieho súdu bol verejne vyhlásený dňa 29. apríla 2020.

5.1 Predmetom konania vedeného na Okresnom súde Skalica pod spisovou značkou 2Csp/44/2018 je žaloba o zaplatenie 6.931,49 eur s príslušenstvom titulom nároku žalobcu na vrátenie nesplateného úveru s príslušenstvom poskytnutého žalobcom žalovanému na základe Zmluvy o úvere č. 6672336486 uzavretej dňa 1. augusta 2013. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 6.931,49 eur spolu so zmluvným úrokom a úrokom z omeškania vo výške 2.279,51 eur, úrok z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 6.931,49 od 1.4.2018 do zaplatenia, to všetko v mesačných splátkach po 200 eur, splatných vždy k poslednému dňu v mesiaci počnúc právoplatnosťou rozsudku pod následkom straty výhody splátok pri nezaplatení jednej z nich a vo zvyšku žalobu zamietol.

5.2 S prihliadnutím na obsah podaného odvolania, predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie vec správne právne posúdil a to najmä, či žalobca má po vyhlásenej predčasnej splatnosti predmetného úveru súčasne s úrokmi z omeškania nárok aj na zmluvné úroky až do úplného splatenia úveru, čím dospel k nesprávnemu právnomu záveru o nemožnosti priznania zmluvných úrokov po zosplatení úveru (výrok II.).

6. Podľa ust. § 387 ods. 1 a ods. 2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

7. Odvolací súd nemal v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predostretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom s odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 C.s.p.). Nakoľko tu však bol i nesúhlas žalobcu s takýmito dôvodmi, a tým vyvolaná potreba vysporiadania sa aj s tzv. odvolacími námietkami, pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia, odvolací súd považuje za potrebné doplniť nasledovné:

8. Pokiaľ námietky smerujú k právnomu posúdeniu veci odvolací súd dodáva:

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 zo dňa 26. februára 2010). Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo 4/2009).

9. Žalobca v konaní uplatnil právo na vrátenie poskytnutého úveru z úverovej zmluvy zo dňa 1.8.2013 uzavretej medzi žalovanou ako dlžníkom a právnym predchodcom žalobcu ako veriteľom, keď bol poskytnutý úver 7.000 eur, ktorý mal byť vrátený v 120 mesačných splátkach po 127,27 eur, s konečnou splatnosťou dňa 25.8.2023. Výška úrokovej sadzby bola stanovená 15,90% ročne. Výška RPMN predstavovala 18,38% a priemerná RPMN predstavovala 19,79%. Celková čiastka, ktorú žalovaná ako dlžník mala na základe zmluvy zaplatiť je 7.289,82 eur.

10. Odvolací súd úvodom poukazuje na to, že v prejednávanej veci je nepochybné, že vyššie uvedená úverová zmluva č. 6672336486 zo dňa 1.8.2013, uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou, je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde právny predchodca žalobcu vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaná je spotrebiteľkou, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej

podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie správne ustálil, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať režim spotrebiteľského práva, a to príslušné ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka ako aj ust. zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia predmetnej zmluvy.

11. Pokiaľ ide o priznanie zmluvných úrokov aj po zosplatnení úveru, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie zastáva názor, že takýto úrok žalobcovi nepatrí, pričom dodáva:

Aplikačná prax súdov sa otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti pohľadávky, a teda popri úrokoch z omeškania, či iných sankciách už zaoberala v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Obo 143/98, na ktoré poukázal v odôvodnení rozsudku aj súd prvej inštancie, v ktorom konštatoval, „že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok), keď od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 Obchodného zákonníka) s tým, že v rozsudkoch súdov sa zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania označilo za obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka o administratívnom strope úrokov z omeškania (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/182/2011).

12. V prejednávanej veci je nesporné, že žalobca sa dovoľáva nárokov na odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve, nakoľko však tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privedená omeškaním spotrebiteľa (tu žalovanej) a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa (právneho predchodcu žalobcu), pričom zmena záväzku logicky prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa a za podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je však potrebné rovnako uviesť, že k predčasnemu zosplatneniu záväzku spotrebiteľa došlo konaním právneho predchodcu žalobcu, a teda, bol to právny predchodca žalobcu, ktorý v súvislosti so zmenou (obsahu) záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojím jednostranným adresovaným právnym úkonom. Okrem skutočnosti, že pri plnení záväzku je potrebné za každých okolností vychádzať zo stabilizovaných podstatných náležitostí zmluvy, ktoré sprevádzajú celú existenciu a trvanie záväzku, a to až do času zmeny (obsahu) záväzku, ktorá predstavuje prekonanie dojednaných podmienok postupného splácania záväzku, považuje odvolací súd za potrebné na doplnenie odôvodnenia prvoinštančného súdu doplniť argumentáciu týkajúcu sa inštitútu predčasného zosplatnenia úveru a jeho právny režim.

13.1 Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej istiny z čoho vyplýva, že rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania, patrí veriteľovi úrok, pričom jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa, ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru s tým, že s protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom legeartis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Je nutné zároveň opätovne uviesť (ako to správne uviedol aj súd prvej inštancie), že úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplatnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania, čím dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

13.2 Je nepochybné, že za úver možno dohodnúť úroky a možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon teda umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do

splatnosti), podľa jeho predstáv, poskytnúť úver a určiť si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť, avšak niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržiavanie finančných prostriedkov sankcie, či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta) s tým, že uvedenej dispozície zákona sa evidentne dotýka dohoda o úrokoch po splatnosti, popri ďalších úrokoch za omeškanie a ďalších sankciách, pričom ak evidentne táto dohodnutá konštrukcia indikuje neprimeraný nárast dlhu, zákonite nastupuje otázka povinnosti vykonania súdnej kontroly prijateľnosti takejto dohody (úrokov popri úrokoch z omeškania a ďalších sankciách).

13.3 Podľa názoru odvolacieho súdu je nesporné, že taký odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania, či iných sankciách, je v neprospech žalovanej. Ak by takejto dohody nebolo, zákon by umožňoval žalobcovi uplatniť po splatnosti sankcie úroky z omeškania pri pomerne novom pravidle o administratívnom strope na celkové sankcie zakotvenom v § 3a nar. vlády 87/1995 Z.z., „Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov. Ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.“

13.4 Aj ust. § 502 Ob.z. pri zmluve o úvere ustanovuje, že dlžník je od poskytnutia prostriedkov povinný platiť z nich úroky, ktoré sú splatné spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Citované ustanovenie podľa názoru odvolacieho súdu vychádza zo zásady, že veriteľ má nárok na úroky ako zmluvnú odplatu za užívanie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o pôžičke alebo o úvere. Inak povedané, zmluvná odplata patrí veriteľovi len za čas, počas ktorého dlžník užíva peňažné prostriedky v súlade so zmluvou. V momente, kedy užívanie peňažných prostriedkov zo strany dlžníka je v rozpore so zmluvou (lebo ich nevrátil v lehote splatnosti, či už dohodnutej v zmluve alebo v dôsledku predčasného zosplatenia), ide o omeškanie upravené osobitnými predpismi, na ktoré sa viažu iné (zákonné) nároky, a tieto možno zmluvne upraviť (modifikovať) len v tom rozsahu, v akom to zákon pripúšťa, tak ako to odvolací súd spomenul už vyššie.

13.5 Opak nemožno vyvodiť ani zo znenia § 517 ods. 2 O.z., podľa ktorého patrí úrok z omeškania popri plnení. Z tohto ustanovenia totiž nevyplýva, čo má byť týmto plnením, pričom z úpravy omeškania možno súdiť, že ide práve o to plnenie, s ktorým je dlžník v omeškaní. Neznamena to však, že by aj na dobu omeškania patrilo veriteľovi ďalej narastajúce zmluvné plnenie, ktoré je dohodnuté práve na obdobie omeškania. Takýto výklad by podľa názoru súdu viedol k neprimeranému a nedôvodnému zvýhodneniu veriteľov. Podľa § 517 ods. 2 O.z. je totiž maximálna sadzba úrokov z omeškania v občianskoprávných vzťahoch kogentná a nemožno sa od nej dohodou odchýliť (porov. judikát R 5/2000). Tým, že by sa veriteľovi dovolilo žiadať za dobu omeškania popri úrokoch z omeškania aj zmluvné úroky, by sa táto kogentnosť v podstate obchádzala. Takáto možnosť by bola pritom dostupná len veriteľom úverov a pôžičiek, keďže len tieto umožňujú dohodu o úroku na dobu užívania peňažných prostriedkov.

13.6 Odvolací súd tu podporne poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18. septembra 2012, ktorým bola odmietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 29C/131/2011-127 zo dňa 23. novembra 2011 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 1Co/30/2012-145 zo dňa 30. mája 2012, v ktorých s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/98 neboli žalobcovi v súdnom spore priznané zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov na základe zmluvy o úvere po splatnosti dlhu z dôvodu, že namietané rozhodnutie krajského súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, keď krajský súd stotožňuje sa s rozhodnutím okresného súdu s poukazom na štandardnú obchodnoprávnu judikatúru v

oblasti úrokov z úveru potvrdil rozhodnutie okresného súdu po rozšírení vecnej argumentácie na podporu správnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu.

14. Z vyššie uvedených dôvodov potom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti (výrok II.) a závislej časti (výrok III. a IV.) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a ods. 2 C.s.p. potvrdil, keď tento rozhodol správne aj o trovách prvoinštančného konania.

15. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvej inštancie spolu s rozhodnutím odvolacieho súdu ako druhej inštancie tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakovane vo svojom rozhodnutí správne, skutkové a právne závery súdu prvej inštancie pokiaľ ide o každý argument.

16.1 V odvolacom konaní fakticky plne úspešnej žalovanej vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 396 ods. 1 C.s.p.), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p. musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

16.2 Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bola žalovaná v odvolacom konaní pasívna, nevykonala žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnila, ani nevyčíslila a podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

16.3 Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyše podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

16.4 Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 C.s.p. aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovanej rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov C.s.p. zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 C.s.p. v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p. o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

17. K prijatiu tohto rozhodnutia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyselne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení a § 393 ods. 2 posledná veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

O dovolaní rozhoduje najvyšší súd (§ 35 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

- v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).